

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1563 RENDELETE

(2017. szeptember 13.)

a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, határokon átnyúló, az Unió és harmadik országok közötti cseréjéről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) A vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákési szerződést (a továbbiakban: a marrákési szerződés) az Unió nevében 2014. április 30-án írták alá ⁽³⁾. A szerződés előírja a szerződő feleknek, hogy a szerzői és szomszédos jogok tekintetében alkalmazzanak kivételeket és korlátozásokat egyes művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak előállítására és terjesztésére, valamint az említett példányok határokon átnyúló cseréje tekintetében.
- (2) A marrákési szerződés kedvezményezettjei a vakok, olyan személyek, akiknek a látáskárosodása nem javítható olyan mértékben, hogy látásfunkciójuk lényegében megegyezzen az említett károsodással nem küzdő személyek látásfunkciójával, valamint az érzékelési vagy olvasási nehézséggel, többek között a diszlexiával vagy bármely egyéb tanulási nehézséggel küzdő személyek, akik ennek következtében képtelenek nyomtatott műveket az említett nehézséggel nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni, továbbá olyan személyek, akik testi fogyatékoság miatt képtelenek könyvet tartani vagy lapozni, vagy az olvasást rendszeres esetben lehetővé tevő mértékben a szemükkel fókuszálni, illetve azt mozgatni, amennyiben e károsodás, nehézség vagy fogyatékoság miatt képtelenek nyomtatott műveket az ilyen károsodással, nehézséggel vagy fogyatékosággal nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni.
- (3) A vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek továbbra is számos akadályba ütköznek a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő könyvekhez és egyéb nyomtatott anyagokhoz való hozzáférés tekintetében. Nemzetközi szinten elismerést nyert, hogy nagyobb számú művet és más védelemben részesülő teljesítményt kell a szóban forgó személyek számára hozzáférhető formátumokban elérhetővé tenni, és jelentősen javítani kell a művek és egyéb védelemben részesülő teljesítmények forgalmát és terjesztését.

⁽¹⁾ 2017. július 5-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2017. július 6-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2017. július 17-i határozata.

⁽³⁾ A Tanács 2014/221/EU határozata (2014. április 14.) a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesh-i szerződésnek az Európai Unió nevében történő aláírásáról (HL L 115., 2014.4.17., 1.o.).

- (4) Az Európai Unió Bíróságának 3/15. sz. véleménye⁽¹⁾ értelmében a marrákesi szerződésben a szerzői és szomszédos jogok tekintetében egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak előállítására és terjesztésére vonatkozóan előírt kivételeket vagy korlátozásokat a 2001/29/EK irányelv⁽²⁾ által harmonizált területen kell végrehajtani. Ugyanez vonatkozik az említett szerződésben szabályozott import- és exportintézkedésekre, amennyiben azok célja végső soron annak engedélyezése, hogy a valamely fél területén közzétett hozzáférhető formátumú példányokat egy másik fél területén a jogosultak hozzájárulásának megszerzése nélkül nyilvánossághoz közvetítsék vagy terjesszék.
- (5) Az (EU) 2017/1564 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁾ célja azon kötelezettségek végrehajtása, amelyeket az Uniónak a marrákesi szerződés értelmében harmonizált módon kell teljesítenie annak érdekében, hogy a kedvezményezett személyek számára az Unió valamennyi tagállamában elérhetőbbé váljanak a hozzáférhető formátumú példányok, valamint javuljon e példányok forgalma a belső piacon, továbbá kötelező kivétel bevezetését írja elő a tagállamoknak a jogosultak egyes, uniós szinten harmonizált jogai tekintetében. E rendelet célja a marrákesi szerződés szerinti kötelezettségek végrehajtása a hozzáférhető formátumú példányoknak az Unió és a marrákesi szerződéshez csatlakozott harmadik országok közötti, a kedvezményezett személyek érdekét szolgáló, nem kereskedelmi célú export- és importintézkedései tekintetében, valamint az említett export és import feltételeinek egységes meghatározása a 2001/29/EK irányelv és az (EU) 2017/1564 irányelv⁺ által harmonizált területen annak biztosítása érdekében, hogy ezen intézkedések belső piaci alkalmazása egységes legyen, és ne veszélyeztesse az említett irányelvekben foglalt kizárólagos jogok és kivételek harmonizációját.
- (6) E rendeletnek biztosítania kell, hogy a könyveknek, többek között az elektronikus könyveknek, folyóiratoknak, újságoknak, magazinoknak és egyéb jellegű írásos formában lévő műveknek, jelrendszeralapú alkotásoknak – beleértve a kottát –, és más – akár analóg, akár digitális, audio formátumban megjelentetett – nyomtatott anyagoknak az (EU) 2017/1564 irányelvvel összhangban elfogadott nemzeti rendelkezéseknek megfelelően bármely tagállamban előállított, hozzáférhető formátumú példányai terjeszthetők, közvetíthetők vagy hozzáférhetővé tehetőek legyenek a marrákesi szerződéshez csatlakozott harmadik országbeli kedvezményezett személyek és jogosított szervezetek részére, a marrákesi szerződésben említettek szerint. A hozzáférhető formátumok közé tartozik például a Braille-írás, a nagyított betűs nyomtatás, az adaptált elektronikus könyvek, a hangoskönyvek és a rádiós műsorszolgáltatás. Tekintettel a marrákesi szerződés „nem kereskedelmi” céljára⁽⁴⁾, a hozzáférhető formátumú példányoknak a vak, látáskárosult vagy a nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek, illetve jogosított szervezetek részére való, harmadik országokban történő terjesztését, nyilvánossághoz közvetítését és nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételét kizárólag a valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezetek végezhetik, nonprofit alapon.
- (7) E rendeletnek azt is lehetővé kell tennie, hogy az unióbeli kedvezményezett személyek, valamint a valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezetek nem kereskedelmi célból a marrákesi szerződés végrehajtásának megfelelően előállított, hozzáférhető formátumú példányokat importáljanak harmadik országokból, illetve hozzáférést biztosítsanak azokhoz a vakok, a látáskárosultak, illetve a nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek számára. Lehetővé kell tenni, hogy a szóban forgó hozzáférhető formátumú példányok forgalmára a belső piacon ugyanolyan feltételek vonatkozzanak, mint az (EU) 2017/1564 irányelvnek megfelelően az Unióban előállított hozzáférhető formátumú példányokra.
- (8) A hozzáférhető formátumú példányok elérhetőségének javítása, valamint a művek vagy más teljesítmények engedély nélküli terjesztésének megakadályozása érdekében a hozzáférhető formátumú példányok terjesztésével, nyilvánossághoz közvetítésével és nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételével foglalkozó jogosított szervezeteknek teljesíteniük kell bizonyos kötelezettségeket. Ösztönözni kell az olyan tagállami kezdeményezéseket, amelyek célja a marrákesi szerződés célkitűzéseinek és a hozzáférhető formátumú példányok ezen szerződésben részes harmadik országokkal való cseréjének előmozdítása, valamint a jogosított szervezetek támogatása az információk megosztásában és elérhetővé tételében. E kezdeményezések magukban foglalhatják többek között a hozzáférhető formátumú példányok előállításával és terjesztésével kapcsolatos iránymutatások vagy bevált gyakorlatok kidolgozását a jogosított szervezetek, a kedvezményezett személyek és a jogosultak képviselőivel konzultálva.
- (9) A személyes adatok e rendelet szerinti kezelése során tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat, ideértve az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 7. és 8. cikke szerinti, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő jogot, és elengedhetetlen, hogy az ilyen

(1) A Bíróság 2017. február 14-i, 3/15. sz. véleménye, ECLI:EU:C:2017:114, 112. pont.

(2) Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információk társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról (HL L 167., 2001.6.22., 10. o.).

(3) Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2017/1564 irányelve (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról (lásd e Hivatalos Lap 6. oldalát).

(4) A Bíróság 2017. február 14-i, 3/15. sz. véleménye, ECLI:EU:C:2017:114, 90. pont.

adatkezelés megfeleljen a személyes adatok kezelését szabályozó 95/46/EK ⁽¹⁾ és 2002/58/EK ⁽²⁾ európai parlamenti és tanácsi irányelveknek is, tekintettel arra, hogy az adatkezelést ezen rendelet keretei között és a tagállamok illetékes hatóságai, különösen a tagállamok által kijelölt független hatóságok felügyelete alatt a jogosított szervezetek is elvégezhetik.

- (10) A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (a továbbiakban: UNCRPD) – amelynek az Unió részes fele – biztosítja a fogyatékossgal élő személyek jogát az információhoz és az oktatáshoz való hozzáféréshez, valamint a kulturális, gazdasági és társadalmi életben másokkal azonos alapon való részvételhez. Az UNCRPD előírja az egyezményben részes feleknek, hogy a nemzetközi joggal összhangban minden szükséges lépést tegyenek meg annak biztosítására, hogy a szellemi tulajdonjogokat védő jogszabályok ne jelentsenek észszerűtlen vagy megkülönböztetést eredményező akadályt a fogyatékossgal élő személyek kulturális anyagokhoz történő hozzáféréseivel szemben.
- (11) A Charta értelmében tilos a hátrányos megkülönböztetés minden formája, közöttük a fogyatékossgal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekben való részesedésre.
- (12) Mivel e rendelet célját, nevezetesen a marrákési szerződés szerinti kötelezettségek egységes végrehajtását az egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak az Unió és a marrákési szerződésben részes harmadik országok közötti, a kedvezményezett személyek érdekét szolgáló, nem kereskedelmi célú exportja és importja tekintetében, valamint az említett exportálás és importálás feltételeinek meghatározását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme vagy hatásai miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubsidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (13) E rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és figyelembe veszi különösen a Chartában és az UNCRPD-ben elismert alapelveket. Ezt a rendeletet e jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy és hatály

Ez a rendelet egységes szabályokat állapít meg a 2001/29/EK irányelv és az (EU) 2017/1564 irányelv által harmonizált területen az egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak az Unió és a marrákési szerződésben részes harmadik országok közötti, a jogosult engedélye nélkül történő, a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, határokon átnyúló cseréjére vonatkozóan, annak megakadályozása céljából, hogy a kizárólagos jogok és kivételek belső piaci harmonizációja veszélybe kerüljön.

2. cikk

Fogalom meghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „mű vagy más teljesítmény”: bármely médiumon, akár audio – például hangoskönyv –, akár digitális formátumban megjelent vagy a nyilvánosság számára jogszerűen egyéb módon hozzáférhetővé tett, szerzői vagy szomszédos jogi védelemben részesülő könyv, folyóirat, újság, magazin vagy egyéb jellegű írásos formában lévő mű, jelrendszeralapú alkotás – beleértve a kottát –, és a kapcsolódó illusztrációk;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.). A 95/46/EK irányelvet 2018. május 25-től hatályon kívül helyezi és annak helyébe lép a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

2. „kedvezményezett személy”: tekintet nélkül bármely más fogyatékosagra az a személy, aki:
 - a) vak;
 - b) akinek látáskárosodása nem javítható olyan mértékben, hogy látásfunkciója lényegében megegyezzen az ilyen károsodással nem küzdő személyek látásfunkciójával, és aki ennek következtében képtelen nyomtatott műveket az ilyen károsodással nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni;
 - c) érzékelési vagy olvasási nehézséggel küzd, és aki ennek következtében képtelen nyomtatott műveket az ilyen nehézséggel nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni; vagy
 - d) testi fogyatékoság miatt egyébként képtelen könyvet tartani vagy lapozni, valamint az olvasást rendes esetben lehetővé tevő mértékben szemével fókuszálni, illetve azt mozgatni;
3. „hozzáférhető formátumú példány”: a mű vagy más teljesítmény eltérő módon előállított vagy eltérő formátumban lévő példánya, amely a kedvezményezett személyek számára a művet vagy más teljesítményt hozzáférhetővé teszi, többek között lehetővé téve, hogy a kedvezményezett személy a 2. pontban említett bármely károsodással, nehézséggel vagy fogyatékosággal nem küzdő személyekhez hasonlóan, azonos kényelem mellett férjen hozzá a műhöz vagy más teljesítményhez;
4. „a valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezet”: a valamely tagállam által, a kedvezményezett személyek számára nonprofit alapon oktatás, speciális képzés, akadálymentesített olvasási lehetőségek vagy információkhoz való hozzáférés biztosítására jogosított vagy elismert szervezet. Ide tartoznak azok a közintézmények és nonprofit szervezetek is, amelyek ugyanezen szolgáltatásokat egyik fő tevékenységükként, intézményi kötelezettségükként vagy közérdekű feladataik ellátása keretében nyújtják a kedvezményezett személyek számára.

3. cikk

A hozzáférhető formátumú példányok harmadik országokba történő exportja

A valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezetek az (EU) 2017/1564 irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályoknak megfelelően a marrákesi szerződésben részes harmadik országokban letelepedett kedvezményezett személyek vagy jogosított szervezetek körében terjeszthetik, közvetíthetik, illetve azok számára hozzáférhetővé tehetik a mű vagy más teljesítmény hozzáférhető formátumú példányát.

4. cikk

A hozzáférhető formátumú példányok harmadik országokból történő importja

A valamely tagállamban letelepedett kedvezményezett személyek vagy jogosított szervezetek az (EU) 2017/1564 irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályoknak megfelelően importálhatják a marrákesi szerződésben részes harmadik országokban letelepedett jogosított szervezetek által a kedvezményezett személyek vagy jogosított szervezetek számára terjesztett, közvetített, illetve számukra hozzáférhetővé tett mű vagy más teljesítmény hozzáférhető formátumú példányát, vagy azt egyéb módon megszerezhetik, vagy ahhoz hozzáférhetnek, majd felhasználhatják.

5. cikk

A jogosított szervezetek kötelezettségei

(1) A 3. és a 4. cikkben említett cselekményeket végző, valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezetek kialakítják és követik saját gyakorlataikat annak biztosítása érdekében, hogy:

- a) kizárólag kedvezményezett személyek vagy jogosított szervezetek számára terjesszék, közvetítsék, illetve csak azok számára tegyék hozzáférhetővé a hozzáférhető formátumú példányokat;
- b) megtegyék a megfelelő lépéseket a hozzáférhető formátumú példányok engedély nélküli többszörözésének, terjesztésének, nyilvánosságához közvetítésének és nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételének visszaszorítása érdekében;
- c) a műveket vagy más teljesítményeket, továbbá azok hozzáférhető formátumú példányait kellő gondossággal kezeljék, és erről nyilvántartást vezessenek; és
- d) adott esetben a weboldalaikon vagy más online, illetve offline csatornákon keresztül közzétegyék és frissítsék az a)–c) pontban megállapított kötelezettségek általuk történő teljesítésének módjára vonatkozó információkat.

A valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezetnek az első albekezdésben említett gyakorlat kialakítása és követése során teljes mértékben tisztelőtbe kell tartania a kedvezményezett személyek személyes adatainak kezelésére vonatkozó, a 6. cikkben említett szabályokat.

(2) A 3. és a 4. cikkben említett cselekményeket végző, valamely tagállamban letelepedett jogosított szervezetek kérelem alapján hozzáférhető módon a kedvezményezett személyek, más jogosított szervezetek vagy jogosultak rendelkezésére bocsátják a következő információkat:

- a) azon művek vagy más teljesítmények jegyzéke, amelyek hozzáférhető formátumú példányaival rendelkeznek, és az elérhető formátumok; valamint
- b) azon jogosított szervezetek neve és elérhetősége, amelyekkel a 3. és a 4. cikk alapján a hozzáférhető formátumú példányok cseréjét folytatják.

6. cikk

A személyes adatok védelme

A személyes adatok kezelését e rendelet keretében a 95/46/EK és a 2002/58/EK irányelvnek megfelelően kell végezni.

7. cikk

Felülvizsgálat

2023. október 11-ig a Bizottság elvégzi e rendelet értékelését, és főbb megállapításait egy jelentésben az Európai Parlament, a Tanács, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé terjeszti, adott esetben az e rendelet módosítására irányuló javaslatok kíséretében.

A tagállamok a Bizottság rendelkezésére bocsátják az értékelő jelentés elkészítéséhez szükséges információkat.

8. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2018. október 12-től kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2017. szeptember 13-án.

az Európai Parlament részéről

az elnök

A. TAJANI

a Tanács részéről

az elnök

M. MAASIKAS